

Sesijas dokuments

A8-0329/2018

16.10.2018

ZIŅOJUMS

par eurozonas nodarbinātības un sociālās politikas nostādņem
(2018/2034(INI))

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

Referents: *Krzysztof Hetman*

SATURS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
PASKAIDROJUMS	15
KULTŪRAS UN IZGLĪTĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS	16
INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ	23
ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA	24

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par eurozonas nodarbinātības un sociālās politikas nostādnēm (2018/2034(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) 3. un 5. pantu,
- ņemot vērā Komisijas 2012. gada 16. februāra Balto grāmatu “Atbilstīgu, drošu un noturīgu pensiju programma” (COM(2012)0055),
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 9., 145., 148., 149., 152., 153., 174. un 349. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta, Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Komisijas 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumu par labāku likumdošanas procesu¹,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un it īpaši tās IV sadaļu (Solidaritāte),
- ņemot vērā ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām,
- ņemot vērā ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus, it īpaši 1., 3., 4., 5., 8., 10. un 13. mērķi,
- ņemot vērā piecu priekšsēdētāju 2015. gada 22. jūnija ziņojumu “Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšana”,
- ņemot vērā Padomes 2018. gada 14. maija ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku²,
- ņemot vērā Padomes 2015. gada 7. decembra secinājumus “Veicināt sociālo ekonomiku — vienu no svarīgākajiem ekonomikas un sociālās attīstības virzītājspēkiem Eiropā”,
- ņemot vērā Komisijas 2018. gada 23. maija paziņojumu “2018. gada Eiropas pusgads: konkrētām valstīm adresēti ieteikumi” (COM(2018)0400),
- ņemot vērā Komisijas 2017. gada 22. novembra paziņojumu “2018. gada izaugsmes pētījums” (COM(2017)0690),
- ņemot vērā Komisijas un Padomes 2017. gada 22. novembra vienotā nodarbinātības ziņojuma projektu, kas pievienots Komisijas 2017. gada 22. novembra paziņojumam par 2018. gada izaugsmes pētījumu (COM(2017)0674),
- ņemot vērā Komisijas 2017. gada 22. novembra priekšlikumu Padomes lēmumam par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm (COM(2017)0677) un Parlamenta

¹ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

² OV C 179, 25.5.2018., 1.–5. lpp.

2018. gada 19. aprīļa nostāju par to¹,

- ņemot vērā Komisijas 2017. gada 22. novembra ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku (COM(2017)0770),
- ņemot vērā Komisijas 2017. gada 22. novembra ziņojumu “Brīdināšanas mehānisma ziņojums par 2018. gadu” (COM(2017)0771),
- ņemot vērā Komisijas 2017. gada 22. novembra paziņojumu “2018. gada budžeta plāna projekti: vispārējs izvērtējums” (COM(2017)0800),
- ņemot vērā Komisijas 2017. gada 26. aprīļa paziņojumu “Eiropas sociālo tiesību pīlāra izveide” (COM(2017)0250),
- ņemot vērā Komisijas 2017. gada 26. aprīļa paziņojumu “Iniciatīva strādājošo vecāku un aprūpētāju darba un privātās dzīves līdzsvara atbalstam” (COM(2017)0252),
- ņemot vērā Komisijas dienestu 2017. gada 26. aprīļa darba dokumentu “2013. gada ieteikuma “Ieguldīšana bērnos: nelabvēlīgu apstākļu apburtā loka pārraušana” vispārējs izvērtējums” (SWD(2017)0258),
- ņemot vērā Komisijas sagatavoto dokumentu “Stratēģiska iesaistīšanās dzimumu līdztiesības jautājumu risināšanā laikposmā no 2016. gada līdz 2019. gadam”, Eiropas Dzimumu līdztiesības paktu (2011–2020) un Padomes 2011. gada 7. marta secinājumus par šo paktu²,
- ņemot vērā 2002. gada Barselonas Eiropadomes mērķus bērnu aprūpes jomā, proti, līdz 2010. gadam nodrošināt bērnu aprūpi vismaz 90 % bērnu vecumā no trim gadiem līdz obligātajam izglītības vecumam un vismaz 33 % bērnu, kas jaunāki par trim gadiem,
- ņemot vērā Komisijas 2016. gada 4. oktobra paziņojumu “Garantija jauniešiem un jaunatnes nodarbinātības iniciatīva — pēc trīs gadiem” (COM(2016)0646),
- ņemot vērā Komisijas 2016. gada 14. septembra priekšlikumu Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 1311/2013, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2014.–2020. gadam (COM(2016)0604),
- ņemot vērā Komisijas 2016. gada 14. septembra paziņojumu “Eiropas investīciju stiprināšana nodarbinātībai un izaugsmei: ceļā uz Eiropas Stratēģisko investīciju fonda otro posmu un jauno Eiropas Ārējo investīciju plānu” (COM(2016)0581),
- ņemot vērā Komisijas 2016. gada 10. jūnija paziņojumu “Jaunā prasmju programma Eiropai. Kopīgs darbs cilvēkkapitāla, nodarbināmības un konkurētspējas stiprināšanai” (COM(2016)0381),
- ņemot vērā Komisijas 2016. gada 2. jūnija paziņojumu “Eiropas sadarbīgās ekonomikas programma” (COM(2016)0356),

¹ Pieņemtie teksti, P8_TA(2018)0181.

² OV C 155, 25.5.2011., 10. lpp.

- ņemot vērā aprites ekonomikas paketi¹,
- ņemot vērā Komisijas 2016. gada 1. jūnija paziņojumu “Eiropa atkal investē. Novērtējums par Investīciju plānu Eiropai” (COM(2016)0359),
- ņemot vērā Komisijas 2016. gada 8. marta paziņojumu “Apspriešanās sākšana par Eiropas sociālo tiesību pīlāru” (COM(2016)0127) un tā pielikumus,
- ņemot vērā 2018. gada 11. septembra rezolūciju par risinājumiem attiecībā uz darba ņēmēju reintegrāciju kvalitatīvā nodarbinātībā pēc traumas vai slimības²,
- ņemot vērā 2018. gada 14. marta rezolūciju par Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu: nodarbinātības un sociālie aspekti 2018. gada izaugsmes pētījumā³,
- ņemot vērā 2017. gada 16. novembra rezolūciju par nevienlīdzības apkarošanu kā instrumentu darbvietu radīšanai un izaugsmes stimulēšanai⁴,
- ņemot vērā 2017. gada 26. oktobra rezolūciju par eurozonas ekonomikas politikas nostādņem⁵,
- ņemot vērā 2017. gada 24. oktobra rezolūciju par politikas nostādņem attiecībā uz ienākumu minimumu — instrumentu nabadzības novēršanai⁶,
- ņemot vērā 2017. gada 14. septembra rezolūciju par jauno Prasmju programmu Eiropai⁷,
- ņemot vērā 2017. gada 19. janvāra rezolūciju par Eiropas sociālo tiesību pīlāru⁸,
- ņemot vērā 2016. gada 26. maija rezolūciju par nabadzību — dzimuma perspektīva⁹,
- ņemot vērā 2015. gada 25. novembra rezolūciju par ES stratēģisko satvaru par drošību un veselības aizsardzību darbā laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam¹⁰,
- ņemot vērā Komisijas 2018. gada ziņojumu par pensiju atbilstību: pašreizējo un turpmāko ienākumu atbilstība vecumdienās ES,
- ņemot vērā Komisijas 2018. gada ziņojumu par novecošanu: ekonomikas un budžeta prognozes ES dalībvalstīm (2016–2070),
- ņemot vērā 2016. gada 2. februāra normatīvo rezolūciju par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Eiropas platformas izveidi sadarbības

¹ Direktīvas (ES) 2018/849, 2018/850, 2018/851 un 2018/852.

² Pieņemtie teksti, P8_TA(2018)0325.

³ Pieņemtie teksti, P8_TA(2018)0078.

⁴ OV C 356, 4.10.2018., 89. lpp.

⁵ OV C 346, 27.9.2018., 200. lpp.

⁶ OV C 346, 27.9.2018., 156. lpp.

⁷ OV C 337, 20.9.2018., 135. lpp.

⁸ OV C 242, 10.7.2018., 24. lpp.

⁹ OV C 76, 28.2.2018., 93. lpp.

¹⁰ OV C 366, 27.10.2017., 117. lpp.

uzlabošanai nedeklarēta darba novēršanā un atturēšanā no tā¹,

- ņemot vērā pārskatīto Eiropas Sociālo hartu un Turīnas procesu, ko uzsāka 2014. gadā, lai stiprinātu Eiropas Sociālās hartas līgumu sistēmu Eiropas Padomē un saistībā ar Eiropas Savienības tiesībām²,
 - ņemot vērā ANO Personu ar invaliditāti tiesību komitejas noslēguma konstatējumus par Eiropas Savienības sākotnējo ziņojumu (2015. gada septembris),
 - ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2017. gada marta īpašo ziņojumu Nr. 5/2017 “Jauniešu bezdarbs: vai ES politikas virzieniem ir bijusi nozīme? Garantijas jauniešiem shēmas un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas novērtējums”,
 - ņemot vērā Reglamenta 52. pantu,
 - ņemot vērā Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas ziņojumu un Kultūras un izglītības komitejas atzinumu (A8-0329/2018),
- A. tā kā 2018. gada jūnijā sezonāli izlīdzinātais bezdarba līmenis eurozonā bija 8,3 %, proti, mazāks nekā 2017. gada jūnijā (9,0 %), un bija zemākais eurozonā kopš 2008. gada decembra reģistrētais rādītājs; tā kā bezdarba līmenis eurozonas dalībvalstīs būtiski atšķiras: zemākais bezdarba līmenis 2018. gada jūnijā bija reģistrēts Maltā (3,9 %) un Vācijā (3,4 %), savukārt augstākais — kas joprojām rada bažas — bija konstatēts Grieķijā (20,2 % 2018. gada aprīlī) un Spānijā (15,2 %), kurās nodarbinātības līmenis bija attiecīgi 57,8% un 65,5 %;
- B. tā kā jauniešu bezdarba līmenis eurozonā 2018. gada jūnijā bija 16,9 % salīdzinājumā ar 18,9 % 2017. gada jūnijā; tā kā, neraugoties uz šī bezdarba līmeņa pastāvīgo samazināšanos, tas joprojām ir nepieņemami augsts, tā kā vairāk nekā divas reizes lielāks par vidējo vispārējo bezdarba līmeni un tā kā dažās valstīs bezdarbnieki ir aptuveni trešā daļa jauniešu; tā kā galvenā atbildība par bezdarba problēmas risināšanu gulstas uz dalībvalstīm un tām šajā nolūkā ir jāizstrādā un jāievieš regulatīvs darba tirgus satvars, izglītības un apmācības sistēmas un aktīvas darba tirgus politikas, lai cita starpā nodrošinātu iespējas strādāt pienācīgu darbu par pienācīgu darba samaksu;
- C. tā kā eurozonas dalībvalstīs būtiski atšķiras arī jauniešu bezdarba līmenis: 2018. gada jūnijā eurozonā zemākais jauniešu bezdarba līmenis bija reģistrēts Maltā (5,5 %) un Vācijā (6,2 %), savukārt augstākais — Grieķijā (42,3 % 2018. gada aprīlī), Spānijā (34,1 %) un Itālijā (32,6 %);
- D. tā kā citas dalībvalstis saskaras ar strukturālām darba tirgus problēmām, tādām kā zems dalības līmenis un prasmju un kvalifikācijas neatbilstība; tā kā, lai apmierinātu darba tirgus vajadzības, arvien vairāk palielinās nepieciešamība pēc konkrētiem pasākumiem neaktīvā darbaspēka integrēšanai vai reintegrēšanai;
- E. tā kā vispārējais nodarbinātības līmenis eurozonā 2017. gadā bija 71,0 % un sieviešu nodarbinātības līmenis — 65,4 %; tā kā saistībā ar stratēģiju “Eiropa 2020” Eiropas

¹ Pieņemtie teksti, P8_TA(2016)0033.

² <https://www.coe.int/en/web/turin-european-social-charter/turin-process>.

Savienības mērķis ir panākt vismaz 75 % nodarbinātības līmeni personām vecumā no 20 līdz 64 gadiem, tostarp nodarbinātībā vairāk iesaistot sievietes un vecāka gadagājuma darba ņēmējus un darbaspēkā labāk integrējot migrantus; tā kā eurozonas nodarbinātības līmenis 2016. gada beigās pārsniedza pirmskrīzes augsto līmeni un 2018. gada otrajā ceturksnī bija palielinājies par 1,5 % salīdzinājumā ar to pašu ceturksni iepriekšējā gadā; tā kā dažās dalībvalstīs tas tomēr nav sasniedzis pirms desmit gadiem reģistrēto līmeni un tā kā ir jāpatur prātā, ka Austrumeiropas valstīs to var drīzāk izskaidrot ar kopējā iedzīvotāju skaita ilgtermiņa samazināšanos, nevis ar nelabvēlīgām norisēm darba tirgū; tā kā bažas joprojām rada uz vienu darba ņēmēju nostrādāto stundu skaita samazināšanās — kuras viens no iemesliem ir piespiedu nepilns darba laiks — tendence: 2017. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu attiecīgais rādītājs nedaudz samazinājās (par 0,3 %), un tas vēl aizvien ir par aptuveni 3,0 % zemāks nekā 2008. gadā¹;

- F. tā kā darba tirgus segmentācija īpaši ietekmē sievietes un mazkvalificētus, jaunus un vecāka gadagājuma cilvēkus, cilvēkus ar invaliditāti un migrantu izcelsmes personas, kuri arī, visticamāk, strādā nepilnas slodzes un pagaidu darbu, kas turpina pastāvēt līdzās nestandarta un netipiskiem nodarbinātības veidiem un fiktīvai pašnodarbinātībai; tā kā 55 līdz 64 gadus vecu iedzīvotāju nodarbinātības līmenis Eiropas Savienībā 2017. gadā bija 57 %, t. i., ir par 10 procentpunktiem zemāks par vispārējo nodarbinātības līmeni, un tā kā nodarbinātības līmeņa atšķirība starp dzimumiem šajā vecuma grupā bija 13 procentpunkti, t. i., par 3 procentpunktiem lielāka nekā attiecīgais rādītājs visu darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju vidū; tā kā saskaņā ar demogrāfiskajām prognozēm gados vecāku darba ņēmēju skaits palielināsies;
- G. tā kā vispārēja kvalitatīvas veselības aprūpes pieejamība ir pamatvajadzība un tāpēc dalībvalstīm tā ir jānodrošina un ir jāinvestē tajā;
- H. tā kā 2016. gadā eurozonā nabadzības un sociālās atstumtības riskam bija pakļauts 23,1 % cilvēku — joprojām vairāk nekā 2009. gadā, un tā kā strādājošo nabadzības līmenis bija 9,5 %; tā kā 118 miljoni (par vienu miljonu vairāk nekā pirms krīzes) Eiropas iedzīvotāju joprojām ir pakļauti nabadzības vai sociālās atstumtības riskam; tā kā stratēģijas “Eiropa 2020” mērķis samazināt nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku skaitu par 20 miljoniem salīdzinājumā ar 2008. gada atsaucē rādītāju joprojām ir tālu no sasniegšanas; tā kā, neraugoties uz to, ka materiālās nenodrošinātības rādītāji pazeminās, monetārās nenodrošinātības un pakļautības nabadzības riskam rādītāji turpina palielināties;
- I. tā kā eurozonā ilgtermiņa bezdarba līmenis samazinās (no 5 % 2016. gadā līdz 4,4 % 2017. gadā), taču tā kā tas joprojām sastāda 48,5 % no kopējā bezdarba rādītāja, kas ir nepieņemami augsts īpatsvars;
- J. tā kā saskaņā ar pārskata par nodarbinātības un sociālajām norisēm Eiropā 2018. gada izdevumu rāžīguma uz vienu nodarbināto nelielais pieauguma temps, kas ietekmē darba samaksas pieaugumu, ir saistīts ar tādiem faktoriem kā nepilnas slodzes darbvieta īpatsvara palielināšanās un nostrādāto stundu skaita samazināšanās;
- K. tā kā nepilna darba laika nodarbinātības un pagaidu nodarbinātības līmenis eurozonā ir

¹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8030&furtherPubs=yes>.

saglabājies stabils kopš 2013. gada, lai gan šādas nodarbinātības īpatsvars kopējā nodarbinātībā ir augsts: 2017. gadā 21,2 % no visiem darba līgumiem bija nepilna darba laika līgumi; tā kā nepilnu darba laiku strādājošo sieviešu īpatsvars (31,4 %) ir ievērojami lielāks nekā nepilnu darba laiku strādājošo vīriešu īpatsvars (8,2 %) — parādība, kas var būtiski ietekmēt saņemamos ienākumus un sociālās aizsardzības pabalstus; tā kā 2016. gadā ar pagaidu darba līgumu strādājošo personu īpatsvars vislielākais bija vecuma grupā no 15 līdz 24 gadiem — 43,8 % no visiem attiecīgās vecuma grupas darba ņēmējiem;

- L. tā kā pensiju atbilstība joprojām ir problemātisks jautājums, jo sociālās atstumtības risks palielinās līdz ar vecumu, un tā kā pensijas atšķirība starp dzimumiem (37 %) joprojām ir problēma, kas skar daudz gadus vecāku sieviešu, palielinot viņu nabadzības un sociālās atstumtības risku; tā kā pensija, uz ko ir tiesības nestandarta darba attiecībās esošām un pašnodarbinātām personām, ir mazāka nekā pensija, uz kuru ir tiesības darba ņēmējiem;
- M. tā kā piekļuve sociāliem pakalpojumiem, tādiem kā bērnu aprūpes, veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumi, kā arī maksas ziņā pieejamiem pakalpojumiem, kas atbalsta mobilitāti, būtiski ietekmē ienākumu atbilstību, it īpaši cilvēku ar zemiem ienākumiem un no sociālās aizsardzības pabalstiem atkarīgu personu gadījumā,
1. atzīmē — lai gan ekonomiskie apstākļi eurozonā pašlaik ir labvēlīgi un vispārējais nodarbinātības līmenis pastāvīgi palielinās, ekonomikas atlabšana eurozonā nav vienmērīgi sadalīta, un joprojām ir iespējami būtiski uzlabojumi ekonomikas konverģences, cīņas pret jauniešu un ilgtermiņa bezdarbu, dzimumu nelīdzsvarotību, darba tirgus segmentāciju un nevienlīdzību, it īpaši mazaizsargātās grupās, kā arī to cilvēku skaita samazināšanas, kuri strādā darbu, kuram nepieciešamā kvalifikācija ir zemāka par viņu kvalifikāciju, vispārējās nabadzības un it īpaši strādājošo nabadzības mazināšanas, bērnu nabadzības izskaušanas, ražīguma veicināšanas un darba samaksas palielināšanas jomā; atzīmē, ka ienākumu nevienlīdzība būtu bijusi daudz augstāka, ja nebūtu sociālo pārvedumu pārdalošās ietekmes: pateicoties sociālajiem pārvedumiem, 2015. gadā nabadzības riskam pakļauto cilvēku īpatsvars samazinājās par aptuveni vienu trešdaļu (33,7 %); tomēr pauž nožēlu par to, ka sociālo pārvedumu ietekme nebija pietiekami liela visās dalībvalstīs un būtiski atšķirās starp tām, piemēram, Beļģijā, Īrijā un Somijā tie samazināja ienākumu nevienlīdzību par vairāk nekā 20 %, savukārt Grieķijā, Igaunijā, Itālijā, Latvijā un Portugālē — par mazāk nekā 10 %;
 2. uzsver, ka iespēja izmantot sociālās tiesības un pienācīgi funkcionējoša un efektīva sociālās aizsardzības sistēma, kas nodrošina atbilstošu aizsardzību visiem darba ņēmējiem neatkarīgi no viņu darba tiesisko attiecību, darba līguma vai nodarbinātības veida līdzās aktīvām un ilgtspējīgām darba tirgus politikām ir svarīgi priekšnoteikumi nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanai, it īpaši vismazāk aizsargāto personu gadījumā, jo minētie faktori nodrošina iekļaujošu valsts darba tirgu un stiprina visas eurozonas ekonomikas noturību un konkurētspēju;
 3. atzinīgi vērtē ar Strukturālo reformu atbalsta programmas starpniecību dalībvalstīm sniegto palielināto finanšu atbalstu, lai tās varētu veikt reformas, kuru mērķis ir kvalitatīvu darbvietu radīšana nolūkā palielināt nodarbinātību, bezdarba mazināšana, uzsvāru liekot uz ilgtermiņa un jauniešu bezdarba problēmas risināšanu, un cenšanās

panākt darba samaksas pieaugumu; atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu paplašināt Strukturālo reformu atbalsta programmas darbības jomu, tajā iekļaujot valstis, kuru valūta nav euro, ar mērķi veicināt ekonomisko un sociālo konvergenci visā ES;

4. pieņem zināšanai Komisijas 2018. gada konkrētām valstīm adresētos ieteikumus (KVAI), kas ir svarīga daļa no Eiropas pusgada procesa, un atzinīgi vērtē to, ka īpaša uzmanība tajos ir veltīta sociālām problēmām; mudina Komisiju nodrošināt saskaņotību starp sociāliem un ekonomiskiem KVAI un ievērot Stabilitātes un izaugsmes paktā paredzēto elastības klauzulu, kā noteikts Padomes Kopīgi saskaņotajā nostājā par Stabilitātes un izaugsmes paktā paredzēto elastīgumu; ar bažām atzīmē, ka pilnībā vai daļēji tika īstenoti tikai 50 % no KVAI attiecībā uz 2017. gadu, un mudina dalībvalstis pastiprināt centienus šo ieteikumu īstenošanā, it īpaši šādās jomās:
 - nabadzība un sociālā atstumtība, tostarp bērnu un strādājošo nabadzība, it īpaši mazaizsargātās grupās,
 - jauniešu un ilgtermiņa bezdarbs — atbilstoši Padomes ieteikumam par ilgtermiņa bezdarbnieku integrāciju darba tirgū¹,
 - ienākumu nevienlīdzība,
 - darba samaksas pieaugums,
 - priekšlaicīga mācību pārtraukšana un lielais to jauniešu skaits, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*),
 - izglītība, mūžizglītība, arodizglītība un apmācība,
 - pensiju sistēmu ilgtspēja un atbilstība,
 - veselības aprūpe, tostarp ilgtermiņa aprūpe,
 - droši un pielāgojami darba apstākļi,
 - dzimumu līdzsvars, it īpaši dalība darba tirgū, un darba samaksas un pensijas atšķirība starp dzimumiem;
5. tādēļ uzsver, ka pienācīgu darbvietu radīšana, sociālās aizsardzības pieejamība neatkarīgi no darba tiesisko attiecību vai darba līguma veida un darba samaksas pieaugums būtiski ietekmē nevienlīdzības un nabadzības un sociālās atstumtības riska mazināšanu, palīdz uzlabot dzīves līmeni un veicina ekonomikas atveseļošanos; uzsver, ka tāpēc dalībvalstīm savās reformās, kuras Komisija atbalsta ar KVAI starpniecību, īpaša uzmanība būtu jāpievērš tādām politikām, kas palielina ražīguma un ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu, atbalsta kvalitatīvu darbvietu radīšanu un mazina nevienlīdzību un nabadzību, it īpaši bērnu nabadzību; mudina radīt beztermiņa nodarbinātības veidus, vienlaikus nodrošinot pielāgojamību, veicinot iekļaujošu darba tirgu un panākot taisnīgu darba un privātās dzīves līdzsvaru;
6. atzinīgi vērtē Komisijas 2018. gada 13. marta paziņojumu par Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanas pārraudzību (COM(2018)0130), kurā minētais pīlārs ir saskaņots ar Eiropas pusgada ciklu, pīlāra prioritātes atspoguļojot valsts līmenī veikto pasākumu un sasniegtā progresa analīzē; uzsver, ka ES sociālajiem mērķiem un saistībām prioritātes ziņā vajadzētu būt vienlīdzīgiem ar tās ekonomiskajiem mērķiem; aicina Komisiju un dalībvalstis pastiprināt sociālās tiesības, īstenojot Eiropas sociālo tiesību pīlāru tādā veidā, lai (ar attiecīgajā līmenī nodrošinātu tiesību aktu, politikas veidošanas mehānismu un finanšu instrumentu palīdzību) izveidotu reālu ES sociālo dimensiju;

¹ OV C 67, 20.2.2016., 1. lpp.

7. atzīmē, ka eurozonas valstu darba tirgi būtiski savstarpēji atšķiras un ka tas apgrūtina to pareizu darbību; tādēļ prasa, neskarot subsidiaritātes principu, nodrošināt labi izstrādātas darba tirgus politikas un reformas, kas rada kvalitatīvu nodarbinātību, veicina vienlīdzīgas iespējas, vienlīdzīgu attieksmi pret darba ņēmējiem un sociālo un solidaritātes ekonomiku, atvieglo vienlīdzīgu piekļuvi darba tirgum un sociālajai aizsardzībai un darbaspēka mobilitāti, reintegrē bezdarbniekus un risina nevienlīdzības un dzimumu līdzsvara trūkuma problēmu; aicina dalībvalstis izstrādāt sociālās un ekonomikas politikas saskaņā ar principiem, kas izklāstīti Komisijas 2008. gada 3. oktobra ieteikumā par tādu cilvēku aktīvu integrāciju, kuri ir atstumti no darba tirgus¹, un šajās politikās īpašu uzmanību veltīt atbilstoša ienākumu atbalsta nodrošināšanai, darba tirgus pieejamībai un piekļuvei kvalitatīviem pakalpojumiem, jo visi šie faktori ir uzskatāmi par svarīgiem ilgtspējīga iznākuma priekšnoteikumiem;
8. uzsver nepieciešamību palielināt nodarbinātības līmeni un veicināt pienācīgu darbvietu radīšanu, it īpaši ilgtermiņa bezdarbniekiem un mazkvalificētiem, gados jauniem un gados vecākiem darba ņēmējiem, sievietēm, migrantiem, cilvēkiem ar invaliditāti, minoritātēm un atstumtām kopienām, piemēram, romiem, lai sasniegtu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķi panākt vismaz 75 % nodarbinātības līmeni un lai mazinātu nabadzības, it īpaši bērnu un strādājošo nabadzības, risku un sociālo atstumtību, ar ko saskaras šie cilvēki; uzsver, ka jāsamazina nabadzībā nonākušu cilvēku skaits, lai sasniegtu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķi par 20 miljoniem samazināt nabadzībā dzīvojošu cilvēku skaitu; uzsver, ka ir jāsamazina bērnu nabadzība, īstenojot ES mēroga Garantiju bērniem;
9. aicina dalībvalstis atbilstoši Eiropas sociālo tiesību pīlāram izstrādāt darbības un stratēģijas, kuru mērķis ir apmierināt to personu sociālās vajadzības, kurām nav pieejams darba tirgus, proti, galējā trūkumā dzīvojošu personu, tādu kā bezpajumtnieki, bērni, jaunieši un personas ar hroniskiem fiziskās un garīgās veselības traucējumiem, sociālās vajadzības;
10. prasa valstu stratēģijas un ES līmeņa koordināciju, lai, reaģējot uz gados vecāku darba ņēmēju pieaugošo īpatsvaru ES darbaspēkā, darba tirgū apkarotu diskrimināciju vecuma dēļ, tostarp palielinot informētību par Padomes Direktīvu 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju², saskaņojot noteikumus par arodveselību un drošību ar ilgtspējīgas nodarbinātības mērķiem — šajā sakarā ņemot vērā jaunos un vēl tikai veidojošos arodriskus —, nodrošinot mūžizglītības iespējas un uzlabojot politikas, ar kurām atbalsta darba un ģimenes dzīves saskaņošanu;
11. aicina eurozonas dalībvalstis pilnībā izmantot pozitīvo ekonomisko perspektīvu un turpināt darba tirgus reformas, kurās īpaša uzmanība būtu veltīta darbvietu radīšanai, veicinot paredzamas, drošas un beztermiņa nodarbinātības veidus, juridiski noteiktus darba līgumus, kuros ir izklāstīti nodarbinātības noteikumi un nosacījumi, nepieļaujot un apkarojot fiktīvu pašnodarbinātību un nodrošinot pienācīgu sociālo aizsardzību neatkarīgi no darba tiesiskajām attiecībām un līguma veida; aicina dalībvalstis pieņemt un īstenot ierosināto Padomes ieteikumu par sociālās aizsardzības pieejamību un mudināt nestandarta nodarbinātībā iesaistītas personas pieteikties sociālās aizsardzības

¹ OV L 307, 18.11.2018., 11. lpp.

² OV L 303, 2.12.2000., 16. lpp.

shēmās; uzsver, ka liela nozīme ir pašlaik notiekošajām sarunām par direktīvu par paredzamiem un pārredzamiem darba apstākļiem;

12. aicina dalībvalstis investēt aprūpes pakalpojumos visa dzīves cikla garumā, turpināt Eiropadomes 2002. gada Barselonas samitā noteikto bērnu aprūpes mērķu īstenošanu un izstrādāt mērķus gados vecāku un apgādājamu personu aprūpes jomā; uzskata, ka aprūpes pakalpojumu sniegšanai ģimenē nevajadzētu negatīvi ietekmēt sociālos un pensijas pabalstus; šajā sakarā aicina dalībvalstis nodrošināt to, ka pensiju tiesību uzkrāšanās ir pietiekama;
13. aicina eurozonas dalībvalstis ar pienācīgu un pietiekamu pensijas pabalstu palīdzību samazināt pensijas atšķirību starp dzimumiem un nodrošināt paaudžu vienlīdzību, lai izskaustu nabadzību un sociālo atstumtību gados vecu cilvēku vidū un vienlaikus ilgtermiņā nodrošinātu pensiju sistēmu ilgtspēju un atbilstību, veicinātu augstāku nodarbinātības līmeni pienācīgās darbvietās, kas nodrošina lielākas iemaksas pensiju shēmās un nepārslogo jaunāko paaudzi; ar bažām atzīmē, ka lielākajā daļā eurozonas dalībvalstu saglabājas liela pensijas atšķirība starp dzimumiem un augsts priekšlaicīgas pensionēšanās līmenis; norāda, ka pensiju sistēmu ilgtspēju var uzlabot, cita starpā samazinot bezdarbu, efektīvi risinot nedeklarēta darba problēmu un integrējot migrantus un bēgļus darba tirgū; atzinīgi vērtē Komisijas 2018. gada ziņojumā par pensiju atbilstību iekļauto ieteikumu par nepieciešamību vispusīgi izvērtēt ar vecumu saistīto ienākumu atbilstību un pensiju sistēmu finansiālo ilgtspēju; prasa vairāk analizēt visvecākā gada gājuma cilvēku stāvokli, jo pensijas apmērs, uz kuru viņiem ir tiesības, laika gaitā inflācijas dēļ var būt samazinājies;
14. uzskata, ka dalībvalstu sociālās aizsardzības sistēmas reformām jābūt izstrādātām tā, lai atvieglotu dalību darba tirgū tiem, kas var strādāt, šajā sakarā nodrošinot to, ka strādāt ir izdevīgi; šajā sakarā uzsver, ka ienākumu atbalstam vajadzētu būt paredzētam tiem, kam tas visvairāk vajadzīgs;
15. atzīmē, ka brīvo darbvieta īpatsvars eurozonā 2018. gada pirmajā ceturksnī bija 2,1 %, proti, lielāks nekā 2017. gadā (1,9 %); uzsver, ka atbilstošas prasmes var iegūt un prasmju neatbilstību novērst, uzlabojot izglītības un apmācības, tostarp kvalitatīvas specializētās apmācības, kvalitāti un pieejamību, tostarp pieejamību maksas ziņā, uzlabojot kvalifikācijas savstarpēju atzīšanu, pastiprinot prasmju pilnveidošanas un pārkvalifikācijas pasākumus — īpašu uzmanību pievēršot pamatprasmēm — un nodrošinot pieaugušo neformālās izglītības apguves iespējas, kam ir nepieciešams atbilstošs atbalsts, tostarp ES finansējums, neskarot LESD 149. pantu, un finansējums valsts un reģionālā līmenī; šajā sakarā prasa konkrētiem mērķiem paredzētus pasākumus, lai sniegtu atbalstu mazaizsargātām grupām, tostarp romiem, cilvēkiem ar invaliditāti, mācības priekšlaicīgi pārtraukušajiem, ilgstošiem bezdarbniekiem, migrantiem un bēgļiem; apstiprina nepieciešamību palielināt arodmācību nozīmi darba tirgū un veikt pasākumus, lai uzlabotu to pievilcīgumu salīdzinājumā ar akadēmisko karjeru; atbalsta iniciatīvas “Prasmju pilnveides ceļi” pastāvīgu īstenošanu un uzraudzību nolūkā palīdzēt cilvēkiem iegūt prasmes, kas ir svarīgas 21. gadsimtā; aicina dalībvalstis prasmju pilnveidošanas un pārkvalificēšanās kontekstā prioritāti piešķirt visaptverošai apmācībai digitālo un uzņēmējdarbības iemaņu jomā un ņemt vērā pāreju uz digitālo ekonomiku;

16. pauž bažas par to, ka ES-19 vidējie vispārējie valdības izdevumi izglītībai (procentos no IKP) laikposmā no 2009. gada līdz 2016. gadam ik gadu ir samazinājušies¹; uzsver, ka ar pietiekamiem resursiem nodrošinātai valsts izglītības sistēmai ir liela nozīme vienlīdzības un sociālās iekļaušanas panākšanā;
17. ar lielām bažām norāda, ka joprojām liels ir to Eiropas iedzīvotāju skaits, kuru lasītprasme un rakstītprasme ir vāja vai kuriem ir grūtības šajā jomā, tostarp piemīt funkcionālais vai mediju analfabētisms, jo tas savukārt rada bažas par viņu jēgpilnu un efektīvu dalību sabiedriskajā dzīvē un darba tirgū;
18. mudina veicināt duālās izglītības sistēmu un citas līdzīgas politikas; uzsver, ka efektīva saikne starp izglītību, pētniecību, inovāciju un darba tirgu var dot izšķirošu ieguldījumu darbvieta radīšanā;
19. uzsver, ka studentu un pedagoģiskā personāla labjutībai ļoti svarīga ir droša un piemērota mācību vide;
20. aicina Komisiju un dalībvalstis nodarbinātības, izglītības un sociālās politikas ietvaros izstrādāt īpašus pasākumus, lai nodrošinātu cilvēku ar invaliditāti un cilvēku no nelabvēlīgas vides efektīvu iekļaušanu;
21. norāda uz nepieciešamību plānot un veicināt organizētas un atjauninātas profesionālās orientācijas programmas skolās, it īpaši lauku, pierobežas, kalnainos un salu reģionos;
22. atbalsta studentu, darba ņēmēju, sportistu un mākslinieku mobilitāti ES un eurozonā; tomēr pauž bažas par to, ka būtiskas dzīves līmeņa un darba standartu atšķirības eurozonā izraisa piespiedu migrāciju, tādējādi vēl vairāk pastiprinot intelektuālā darbaspēka emigrācijas ietekmi; norāda, ka būtisks priekšnoteikums intelektuālā darbaspēka emigrācijas problēmas risināšanai ir pienācīgu darbvieta radīšana, kā arī efektīvu izglītības, apmācības un profesionālās orientācijas stratēģiju veicināšana; prasa jaunas izglītības un nodarbinātības politikas, lai efektīvi risinātu šo problēmu, tostarp pilnībā attīstot Eiropas izglītības telpu; uzsver nepieciešamību izstrādāt Eiropas studenta karti, lai veicinātu mācību mobilitāti un atvieglotu sertifikātu, diplomu un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu, tādējādi samazinot administratīvo slogu un izmaksas studentiem un izglītības un apmācības iestādēm;
23. uzsver, ka saskaņā ar stratēģiskās sistēmas Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (*ET 2020*) kritērijiem līdz 2020. gadam to piecpadsmitgadīgo jauniešu īpatsvaram, kuriem ir nepietiekamas prasmes lasīšanā, matemātikā un zinātnēs, vajadzētu būt zemākam par 15 %; atzinīgi vērtē to, ka jaunajā sociālo rādītāju apkopojumā par piecpadsmitgadīgiem jauniešiem ir iekļauts kritērijs “nepietiekami sasniegumi izglītībā” (vāji sasniegumi matemātikā saskaņā ar Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (*PISA*) apsekojuma rezultātiem);
24. atgādina, ka saskaņā ar *ET 2020* kritērijiem līdz 2020. gadam vismaz 95 % bērnu (vecumā no četriem gadiem līdz obligātajam izglītības vecumam) būtu jāpiedalās agrīnajā pirmsskolas izglītībā; uzsver, ka sociālo rādītāju apkopojumā agrīnās pirmsskolas aprūpes joma ietver tikai vienu rādītāju attiecībā uz oficiālā aprūpē esošiem

¹ Eurostat dati.

- bērniem vecumā līdz trim gadiem; uzsver, ka šajā jomā trūkst informācijas par aprūpi, kas tiek sniegta vecākiem bērniem, kuri vēl nav sasnieguši obligāto izglītības vecumu, kā arī par bērnu aprūpes nodrošināšanas apmēru, kas izteikts kā sniegtās aprūpes stundu skaits;
25. ņem vērā atvērtās izglītības un atvērto universitāšu, it īpaši darba ņēmējiem paredzētu tiešsaistes apmācības programmu, pozitīvo lomu zināšanu un prasmju apguves procesā, jo tas ir dinamisks mācīšanās veids, kas atbilst pašreizējām vajadzībām un dalībnieku interesēm;
 26. atkārtoti pauž savu prasību nākamajā daudzgadu finanšu shēmā (DFS) vismaz trīskāršot *Erasmus+* paredzēto līdzekļu summu, lai tā sasniegtu daudz vairāk jauniešu, jauniešu organizāciju, vidusskolu audzēkņu un mācekļu visā Eiropā; prasa īpašu uzmanību pievērst cilvēkiem no nelabvēlīgas sociālekonomiskās vides, lai viņiem dotu iespēju piedalīties šajā programmā, kā arī cilvēkiem ar invaliditāti — atbilstoši ES un dalībvalstu pienākumiem, kas izriet no ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām;
 27. atgādina kultūras un radošās nozares kā darbvieta un labklājības radītājas stratēģisko potenciālu Eiropas Savienībā; uzsver, ka kultūras un radošās nozares uzņēmumi ir 11,2 % no visiem privātajiem uzņēmumiem, nodarbina 7,5 % no visām ES ekonomikā nodarbinātajām personām un rada 5,3 % no kopējās ES bruto pievienotās vērtības; uzsver kultūras un radošās nozares uzņēmumu lomu Eiropas kultūras un valodu daudzveidības saglabāšanā un veicināšanā un to devumu ekonomikas izaugsmē, inovācijā un nodarbinātībā, it īpaši jauniešu nodarbinātībā;
 28. uzsver, ka atbilstošas investīcijas un plānošana izglītības jomā, it īpaši digitālo prasmju un programmu izstrādes jomā, ir ļoti svarīgas, lai nodrošinātu Savienības konkurētspēju, kvalificēta darbaspēka pieejamību un darbaspēka nodarbināmību;
 29. aicina Komisiju sniegt stimulus un tehnisko palīdzību jauniešiem, lai viņi varētu dibināt savus uzņēmumus, un ierosināt pasākumus uzņēmējdarbības veicināšanai, tostarp ar mācību programmu palīdzību dalībvalstīs;
 30. uzsver nepieciešamību veikt reformas, kas ar elastīgas un uz mācīšanos orientētas pieejas palīdzību darba tirgu un tā darbaspēku sagatavo digitālajai pārejai — šajā procesā ņemot vērā visu vecumu cilvēkus un vidi, no kādas viņi nāk —, it īpaši nodrošinot atbilstīgas mūžizglītības un digitālo prasmju apguves iespējas, kas ir ļoti svarīgi, lai panāktu uz zināšanām balstītu ekonomiku; uzsver — lai nodrošinātu iedzīvotāju dalību piemērotā, elastīgā un kvalitatīvā apmācībā un karjeras veidošanā, liela nozīme ir profesionālajai orientācijai visa mūža garumā; šajā sakarā atgādina ierobežotās prasmju prognozēšanas iespējas, ņemot vērā strauji mainīgo darba tirgus būtību, un uzsver, ka tāpēc ļoti svarīgas ir tādas transversālās prasmes kā komunikācija, problēmu risināšana, radošums un spēja mācīties, jo tās visas palielina cilvēku izturību un spēju pielāgoties pārmaiņām un apgūt jaunas prasmes visā dzīves laikā; uzsver nepieciešamību nodrošināt to, ka valsts sociālās aizsardzības sistēma visiem darba ņēmējiem — tostarp tiem darba ņēmējiem, kas strādā jaunos darba veidos un ar jauna veida līgumiem, — sniedz atbilstošu aizsardzību, kā arī atbilstošu sociālo nodrošinājumu tiem, kas nevar strādāt vai nespēj atrast darbu; aicina dalībvalstis izstrādāt tādas darba tirgus politikas, kas atbalsta starpnozaru mobilitāti un darba

ņēmēju pārkvalifikāciju, jo, mūsu darba tirgiem pielāgojoties ekonomikas digitālajai pārejai, šāda mobilitāte un pārkvalifikācija kļūs arvien nozīmīgāka; šajā sakarā uzsver nepieciešamību panākt gan arodbiedrību, gan darba devēju organizāciju iesaistīšanos, lai nodrošinātu taisnīgu pāreju;

31. aicina eurozonas dalībvalstis veikt nepieciešamās reformas un palielināt sociālās investīcijas, lai nodrošinātu savu veselības aprūpes sistēmu pieejamību, tostarp maksas ziņā, kvalitāti un rentabilitāti; prasa atjaunot Eiropas mērķi būtiski palielināt veselīgas dzīves gadu skaitu, līdzās ārstnieciskiem pasākumiem profilaksi padarot par ES veselības politiku prioritāti; prasa aktīvi organizēt veselības veicināšanas kampaņas;
32. prasa izstrādāt Eiropas stratēģiju ilgtermiņa aprūpes sistēmu kvalitātes un pieejamības nodrošināšanai, īstenojot uz tiesībām un kopienu balstītu pieeju ilgtermiņa aprūpei un atbalstam; prasa veikt ievērojamas investīcijas ilgtermiņa aprūpes pakalpojumos, lai sagatavotos lielākām vajadzībām, kas ir gaidāmas, ņemot vērā demogrāfiskās pārmaiņas; atzīst, ka ilgtermiņa aprūpes sektors piedāvā neatbilstošus darba apstākļus, un prasa no jauna izvērtēt aprūpes darbu un darba apstākļus aprūpes pakalpojumu sniegšanas sektorā, lai nodrošinātu ilgtermiņa aprūpes kvalitāti;
33. norāda uz nepieciešamību pēc labi izstrādātām politikām, lai panāktu labāku darba un privātās dzīves līdzsvaru, tostarp nodrošinot maksas ziņā pieejamu bērnu aprūpi, bērnu agrīno aprūpi un ilgtermiņa aprūpi, līdzsvarojot dzimumu lomu aprūpes pakalpojumu sniegšanā starp vīriešiem un sievietēm un veicinot pielāgojamu darba režīmu un izdevīga un apmaksāta maternitātes, paternitātes, vecāku un aprūpētāja atvaļinājuma izmantošanu; šajā sakarā uzskata, ka darba un privātās dzīves līdzsvara uzlabošanas virzienā nepieciešams solis ir līdzsvarotas direktīvas par vecāku un aprūpētāju darba un privātās dzīves līdzsvaru pieņemšana; turklāt prasa Eiropas iniciatīvu par neoficiāliem aprūpētājiem paredzētu sociālo aizsardzību un pakalpojumiem;
34. uzsver, ka ir svarīgi pastiprināt strukturētu dialogu un darba devēju organizāciju, arodbiedrību un pilsoniskās sabiedrības organizāciju līdzdalību nodarbinātības un sociālās politikas un reformu izstrādē un īstenošanā, kā arī veicināt to aktīvu iesaistīšanos Eiropas pusgada procesā;
35. uzskata — lai saglabātu un palielinātu konkurētspēju pasaules mērogā, dalībvalstu darba tirgus tiesiskajam regulējumam ir jābūt skaidram, vienkāršam un elastīgam un ir jāuztur augsti darba standarti;
36. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.

PASKAIDROJUMS

Šogad Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja pirmo reizi ir sagatavojusi atsevišķu ziņojumu par eurozonas nodarbinātības un sociālās politikas nostādņēm, nevis atzinumu Ekonomikas un monetārās komitejai, kā tas bija iepriekš. Referents atzinīgi vērtē šo notikumu, jo ir stingri pārliecināts, ka nodarbinātības un sociālie aspekti ir būtiski svarīga un neatņemama kopējās ekonomikas politikas un sociālās kohēzijas sastāvdaļa un tādēļ tai jāvelta īpaša uzmanība. Darbvieta izveide, izpildot pieprasījumu, samazinot nevienlīdzību un uzlabojot dzīves līmeni, veicina ekonomikas attīstību.

Eiropas ekonomikā notiek izaugsme un attiecībā uz valsts finansēm, investīcijām un nodarbinātību ir vērojamas pozitīvas attīstības izredzes. ES IKP jau ir augstāks nekā pirms krīzes, un bezdarba līmenis eurozonā 2018. gada janvārī bija 8,6 %, kas ir zemākais rādītājs, kāds reģistrēts kopš 2008. gada beigām. Pateicoties dalībvalstīs jau veiktajām reformām un Investīciju plānam Eiropai investīciju apjoms ir sācis palielināties. Ir svarīgi pilnībā izmantot šo sasniegumu radītās priekšrocības un, kā runā par stāvokli Savienībā uzsvēra priekšsēdētājs *Jean-Claude Juncker*, kamēr spīd saule, salabot Eiropas jumtu. Lai gan vispārējais ekonomikas stāvoklis Eiropā ir pozitīvs, joprojām ir jāuzlabo situācija saistībā ar jauniešu bezdarbu, darba tirgus segmentāciju un nevienlīdzību, nodarbinātu personu nabadzību, ražīgumu, algu pieaugumu, pensijām, sociālo aizsardzības un veselības aprūpes sistēmām. Komisijas paziņojumos par konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem (KVAI) ir izsmēloši analizēta reformu nepieciešamība, un tie ir svarīga Eiropas pusgada cikla sastāvdaļa. Referents atzinīgi vērtē to, ka Eiropas sociālo tiesību pilārs no šā gada ir iekļauts Eiropas pusgadā. Tomēr referents vienlaikus pauž bažas par to, ka dalībvalstīs nav pietiekami izpildījušas KVAI, jo Komisijas rīcībā esošie dati liecina, ka no Eiropas pusgada īstenošanas sākuma tikai 9 % ieteikumu bija izpildīti pilnībā un kopumā 30 % ieteikumu ir īstenoti tikai daļēji vai nav īstenoti vispār. Turklāt lielāku satraukumu rada tas, ka šādai situācijai ir negatīva tendence, jo 2017. gadā tikai 1 % ieteikumu bija izpildīti pilnībā un kopumā 50 % ieteikumu bija izpildīti daļēji vai nebija izpildīti vispār. Šī situācija ir nopietns šķērslis, kas kavē reformu īstenošanu ES, un ir nekavējoties jānovērš.

Referents vēlas uzsvērt, ka tikai bezdarba līmeņa pazemināšanās nav pietiekams līdzeklis. Eiropai ir jāizveido patiešām iekļaujoši darba tirgi, kas nodrošina kvalitatīvu nodarbinātību visiem, tostarp iedzīvotāju grupām, kuras ir mazāk labvēlīgā stāvoklī, piemēram, sievietēm, jauniešiem, cilvēkiem ar invaliditāti un migrācijas izcelsmi. Dalībvalstu reformām ir jāveicina droši darba līgumi, jālikvidē fiktīva pašnodarbinātība un jāsekmē pienācīga sociāla aizsardzība visu veidu līgumos. Tām būtu jānodrošina arī vienkārša piekļuve un atkārtota piekļuve darba tirgum, veicinot integrācijas pasākumus un atbilstīgu apmācību bezdarbniekiem, kā arī sekmējot vienlīdzīgas iespējas. Būtu jārisina arī problēmas, ko rada strauji mainīgie darba modeļi un digitālā pāreja. Darbaņēmējiem jāapgūst atbilstīgas prasmes, tādēļ jārada mūžizglītības, prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējas. Referents arī uzskata, ka ir vajadzīgas labākas darba un privātās dzīves līdzsvara politikas nostādnes, kas nodrošinātu iespēju izmantot elastīgu darba režīmu, izdevīgu ģimenes atvaļinājumu un lielākas investīcijas cenas ziņā pieejamā, kvalitatīvā bērnu aprūpē.

12.7.2018

KULTŪRAS UN IZGLĪTĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS

Nodarbinātības un sociālo lietu komitejai

par eurozonas nodarbinātības un sociālās politikas nostādņēm
(2018/2034(INI))

Atzinuma sagatavotājs: *Nikolaos Chountis*

IEROSINĀJUMI

Kultūras un izglītības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Nodarbinātības un sociālo lietu komiteju rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

1. ar bažām norāda uz ieilgušajām sociālekonomiskajām atšķirībām eurozonā; uzskata, ka ikviena pilsoņa vienlīdzīga piekļuve iekļaujošai un kvalitatīvai izglītībai un mūžizglītības iespējām ir sociālās un ekonomiskās konverģences priekšnoteikums; šajā sakarībā norāda uz atšķirībām starp dalībvalstīm un sociālajām grupām, kas vērojamas ES izglītības pamatrādītājos;
2. pauž nopietnas bažas par to, ka ES 19 dalībvalstu vidējie vispārējo valdības izdevumu rādītāji izglītības jomā (procentos no IKP) laikposmā no 2009. gada līdz 2016. gadam¹ ik gadu samazinājās; pauž nožēlu par to, ka izglītības un apmācības nozari ir smagi skāruši taupības politikas pasākumi, un uzsver, ka ar pietiekamiem resursiem nodrošinātas valsts izglītības sistēmas ir būtiskas, lai panāktu vienlīdzību un sociālo integrāciju; tādēļ prasa mainīt eurozonas makroekonomikas politikas prioritātes, koncentrējoties uz publiskā sektora izdevumu palielināšanu izglītībā un apmācībā, kas ir ieguldījumi ar spēcīgu palielinošo ietekmi; aicina Komisiju sociālo rezultātu pārskatā ieviest izglītības izdevumu (jo īpaši publisko izdevumu) rādītāju IKP daļas izteiksmē (vai uz vienu izglītojamo), lai uzraudzītu dalībvalstu sniegumu;
3. uzsver, ka sociāli nelabvēlīgi apstākļi bieži vien ļauj prognozēt vājas sekmes izglītībā un otrādi; turklāt uzsver, ka, pastāvīgi mainīgajā uz zināšanām balstītajā ekonomikā, nodarbināmība — pat to studentu vidū, kuriem citādi ir salīdzināmas pamatprasmes, — bieži vien ir būtiski atkarīga no vispārīgākām prasmēm (komunikācija, kritiskā domāšana, sadarbība, radoši jauninājumi, pašārvība un mācīšanās mācīties), ne vien no lasīšanas un matemātiskajām prasmēm un zinātniskās kompetences; uzstāj, ka pareizi

¹ Eurostat dati.

finansēta, kvalitatīva izglītības un mūžizglītības sistēma, kas patiesi veicina tiesības studēt ar papildu atbalsta politikas nostādņēm, tostarp efektīvu stipendiju sistēmu, var palīdzēt pārtraukt šo apburto loku un veicināt sociālo iekļaušanu un iespēju vienlīdzību;

4. uzsver, ka, neraugoties uz ekonomikas uzlabošanas eurozonā un jaunu darbvietu radīšanu, jauniešu bezdarba līmenis dažās dalībvalstīs joprojām ir nepieņemami augsts, un, lai gan jauniešu bezdarba līmenis kopš 2013. gada ir samazinājies, dalībvalstīs tas ievērojami atšķiras;
5. ar nopietnām bažām norāda, ka joprojām liels skaits Eiropas iedzīvotāju ir vājas rakstpratības prasmes vai rakstpratības grūtības, tostarp funkcionālais vai mediju analfabētisms, savukārt tas liek būtiski bažīties par viņu saturīgu un efektīvu līdzdarbību sabiedriskajā dzīvē un darba tirgū;
6. mudina veicināt politiku, piemēram, ieviest duālās izglītības sistēmas; uzsver, ka efektīva saikne starp izglītību, pētniecību, inovāciju un darba tirgu var dot izšķirošu ieguldījumu darba vietu radīšanā;
7. uzsver, ka skolēnu un pedagoģiskā personāla labklājībai ļoti svarīga ir droša un piemērota mācību vide; šajā sakarā aicina dalībvalstis veikt konkrētus ieguldījumus valsts iestāžu, jo īpaši skolu, uzturēšanā un ar arhitektūru saistītu šķēršļu novēršanā;
8. aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt īpašus pasākumus nodarbinātības, izglītības un sociālās politikas jomā, lai nodrošinātu, ka tiek efektīvi iekļautas personas ar invaliditāti un no nelabvēlīgas vides;
9. norāda uz nepieciešamību plānot un veicināt organizētas un atjauninātas profesionālās orientācijas programmas skolās, jo īpaši laukos un pierobežas, kalnainos un salu reģionos;
10. atbalsta studentu, darba ņēmēju, sportistu un mākslinieku mobilitāti ES un eurozonā; tomēr pauž bažas par to, ka būtiskas dzīves un darba standartu atšķirības eurozonā izraisa piespiedu migrāciju, kas vēl vairāk saasina tā dēvētās intelektuālā darbaspēka aizplūšanas ietekmi; norāda, ka būtisks priekšnoteikums intelektuālā darbaspēka emigrācijas problēmas risināšanai ir pienācīgu darbvietu radīšana, kā arī efektīvas izglītības, apmācības un profesionālās orientācijas stratēģiju veicināšana; prasa turpmāk šo parādību efektīvi iekļaut izglītības un nodarbinātības politikā, tostarp pilnībā izveidojot Eiropas izglītības telpu; uzsver nepieciešamību izveidot Eiropas studenta karti, lai veicinātu mācību mobilitāti un atvieglotu sertifikātu, diplomu un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu, samazinot administratīvo slogu un izmaksas studentiem un izglītības un apmācības iestādēm;
11. uzsver, ka saskaņā ar stratēģiskās sistēmas “Izglītība un apmācība 2020” (*ET 2020*) kritērijiem, kas paredz nodrošināt, ka līdz 2020. gadam to jauniešu 15 gadu vecumā skaitam, kuriem ir nepietiekamas prasmes lasīšanā, matemātikā un zinātnē, vajadzētu būt zemākam par 15 %; atzinīgi vērtē to, ka jaunajā sociālo rezultātu apkopojumā ir iekļauts rādītājs par “nepietiekamu izglītības līmeni” 15 gadus veciem jauniešiem (rezultāti par vājiem sasniegumiem matemātikā no Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (*PISA*) apsekojuma); tomēr aicina Komisiju tajā iekļaut arī nepietiekamas lasīšanas prasmes un/vai zinātnisko kompetenci;

12. atgādina, ka saskaņā ar *ET 2020* kritērijiem līdz 2020. gadam vismaz 95 % bērnu (vecumā no četriem gadiem līdz obligātajam skolas vecumam) būtu jāpiedalās agrīnajā pirmsskolas izglītībā; uzsver, ka “agrīnās pirmsskolas aprūpes” jomā sociālo rezultātu apkopojumā ir tikai viens rādītājs attiecībā uz bērniem vecumā līdz trim gadiem, kas iekļauti oficiālā aprūpē; uzsver, ka trūkst informācijas par to vecāko bērnu skaitu, kas vēl nav sasnieguši obligāto skolas vecumu, kā arī informācijas par bērnu aprūpes pakalpojumu apjomu sniegto stundu skaita izteiksmē;
13. ņem vērā atvērtās izglītības un atvērto universitāšu pozitīvo lomu zināšanu un prasmju iegūšanas procesā, jo īpaši tiešsaistes apmācības programmas darbiniekiem, jo tā ir dinamiska mācību forma, kas atbilst pašreizējām vajadzībām un dalībnieku interesēm;
14. uzskata, ka bērnu nabadzība ir galvenais jautājums, saistībā ar kuru Eiropai būtu jāveic vērienīgi pasākumi; prasa visās dalībvalstīs steidzami īstenot Garantiju bērniem, lai katrs bērns, kam patlaban draud nabadzības risks, var piekļūt bezmaksas veselības aprūpei, izglītībai un bērnu aprūpei, pienācīgam mājoklim un pilnvērtīgam uzturam; uzsver pirmsdzemdību aprūpes un agrīnās bērna attīstības nozīmi; prasa veidot iekļaujošas izglītības sistēmas visos līmeņos, tostarp attiecība uz ārpuskolas aprūpi; uzsver, ka Garantijas bērniem īstenošanai būs nepieciešams pienācīgs finansējums dalībvalstu un Eiropas līmenī; tādēļ prasa palielināt tās finansējumu, iespējams, no Eiropas Sociālā fonda un eurozonas konverģences instrumenta; prasa valsts publiskajiem ieguldījumiem Garantijā bērniem piemērot „sudraba noteikumu attiecībā uz sociālajiem ieguldījumiem” saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu;
15. uzsver, ka viens no Garantijas jauniešiem mērķiem ir nodrošināt, lai visi jaunieši vecumā līdz 25 gadiem četru mēnešu laikā pēc formālās izglītības beigšanas vai kļūšanas par bezdarbniekiem saņemtu kvalitatīvu darbu, tālākizglītības, mācekļa prakses vai stažēšanās piedāvājumu; tādēļ aicina pilnībā īstenot Garantiju jauniešiem, liekot uzsvaru uz kvalitatīviem piedāvājumiem un efektīvu visu *NEET*¹ iekļaušanu; uzsver, ka tam ir vajadzīgs atbilstošs finansējums nākamajā daudzgadu finanšu shēmā (DFS pēc 2020. gada), tostarp Eiropas Sociālā fonda palielināšana un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas paplašināšana līdz vismaz EUR 21 miljardam; prasa valsts publiskajiem ieguldījumiem Garantijā jauniešiem un ilgstošo bezdarbnieku integrēšanā piemērot „sudraba noteikumu attiecībā uz sociālajiem ieguldījumiem” saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu;
16. atbalsta Prasmju garantiju kā jaunas tiesības ikvienam apgūt 21. gadsimta būtiskās prasmes, tostarp digitālās prasmes; uzskata, ka Prasmju garantijā vajadzētu ietvert izglītības vajadzību individualizētu novērtēšanu, kvalitatīvu mācīšanās iespēju piedāvājumu, kā arī iegūto prasmju un zināšanu sistemātisku apstiprināšanu, nodrošinot iespēju viegli panākt to atzīšanu darba tirgū; uzsver, ka Prasmju garantija ir svarīgs sociālais ieguldījums, kam nepieciešams pienācīgs finansējums valsts un Eiropas līmenī; tādēļ prasa palielināt Prasmju garantijas finansēšanu, iespējams, paplašinot Eiropas Sociālo fondu un ar jaunu eurozonas konverģences instrumentu;
17. atkārti Eiropas Parlamenta prasību nākamajā DFS vismaz trīskāršot *Erasmus +* līdzekļu apjomu, lai sasniegtu daudz vairāk jauniešu, jauniešu organizāciju un vidusskolas skolēnu un mācekļu visā Eiropā; prasa īpašu uzmanību pievērst cilvēkiem no

¹ *NEET* — jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu

nelabvēlīgas sociālekonomiskās vides, lai viņi varētu piedalīties programmā, kā arī personām ar invaliditāti atbilstoši ES un dalībvalstu pienākumiem saskaņā ar ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (*UNCRPD*);

18. prasa, īstenojot Stabilitātes un izaugsmes paktu, piemērot „sudraba noteikumu attiecībā uz sociālajiem ieguldījumiem”, proti, noteiktus publiskos sociālos ieguldījumus ar skaidri pozitīvu ietekmi uz ekonomikas izaugsmi (piemēram, Garantija bērniem, Garantija jauniešiem un Prasmju garantija) uzskatīt par tādiem, kam būtu jāpiemēro labvēlīgāks režīms, kad tiek izvērtēts valsts budžeta deficīts un atbilstība 1/20 parādsaistību noteikumam; uzsver, ka fiskālās konsolidācijas dēļ nebūtu jāmazina valstu līdzfinansējums Eiropas sociālo ieguldījumu finansējumam;
19. prasa pienācīgu finansējumu nākamās DFS ietvaros, lai apmierinātu pieaugošās vajadzības; jo īpaši prasa:
 - a) stiprināt Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu ar vismaz EUR 3 miljardiem gadā, kas būtu pieejami īpašā budžeta pozīcijā;
 - b) būtiski palielināt Eiropas Sociālā fonda finansējuma programmu;
20. atgādina kultūras un radošās nozares (*CCS*) kā darbvietu un labklājības veicinātāja stratēģisko potenciālu ES; uzsver, ka kultūras un radošās industrijas (*CCIs*) veido 11,2 % no visiem privātajiem uzņēmumiem, nodarbina 7,5 % no visām ES ekonomikā nodarbinātajām personām un rada 5,3 % no kopējās ES bruto pievienotās vērtības (*BPV*); uzsver *CCIs* nozīmi Eiropas kultūras un valodu daudzveidības saglabāšanā un veicināšanā un to devumu ekonomikas izaugsmē, inovācijā un nodarbinātībā, jo īpaši jauniešu nodarbinātībā;
21. aicina Komisiju pilnīgi izmantot ES politikas jomu sinerģijas potenciālu, lai tādējādi efektīvi izmantotu finansējumu, kas pieejams saistībā ar tādām ES programmām kā „Apvārsnis 2020”, Eiropas Infrastruktūras savienošanas instruments, *Erasmus +*, Eiropas Savienības Nodarbinātības un sociālās inovācijas programma (*EaSI*), „Radošā Eiropa” un *COSME*, kā arī no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (*ESIF*), lai atbalstītu vairāk projektu *CCS* jomā; norāda, ka, jo īpaši saistībā ar programmām „Radošā Eiropa”, „Apvārsnis 2020” un struktūrfondiem (*ERAF* un *ESF*), būtu jānovērtē *CCS* loma un ietekme uz izaugsmi, nodarbinātību un teritoriālo kohēziju un jāturpina tās veicināt; uzsver, ka šim procesam būtu jānodrošina pamatīgs un saskanīgs pamats DFS pārskatīšanai un nākamās ES programmas laikposmam pēc 2020. gada struktūrai;
22. prasa būtiski pārskatīt ES un dalībvalstu izglītības, apmācības un prasmju politiku, lai novērstu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas problēmu un tādā veidā arī samazinātu pieaugošo *NEET* skaitu, iekļaušanas nolūkā nodrošinot izglītību un mūžizglītību; uzsver, ka šīm politikas jomām, kuras vērstas uz jauniešiem un kuras būtu jākoncentrē arī uz mūžizglītību, būtu jāveicina indivīdu un sabiedrības attīstība, izmantojot holistisku pieeju, nevis vienīgi jārisina darba tirgus vajadzības.
23. uzsver, ka atbilstošas investīcijas un plānošana izglītības jomā, jo īpaši digitālo prasmju un programmu izstrādes jomā, ir būtiskas, lai nodrošinātu Savienības konkurētspēju, kvalificēta darbaspēka pieejamību un darbaspēka nodarbināmību;

24. aicina Komisiju sniegt stimulus un tehnisko palīdzību jauniešiem, lai viņi varētu dibināt savus uzņēmumus, un dalībvalstu mācību programmās ieviest pasākumus uzņēmējdarbības veicināšanai;
25. aicina valstu iestādes mudināt uzņēmumus, tostarp ar nodokļu vai sociālo iemaksu atvieglojumiem, ieguldīt savu darbinieku apmācībā un pieņemt darbā jaunos vidusskolu un augstskolu absolventus;
26. uzskata, ka labāka prasmju un darbvietu saskaņošana un uzlabota kvalifikāciju savstarpēja atzīšana ir svarīga, lai novērstu prasmju trūkumu un neatbilstību Savienībā;
27. pieņem zināšanai un nosoda ļaunprātīgos nodarbinātības nosacījumus, ar ko bieži vien saskaras pieredzējuši profesionālie sportisti, piemēram, fiktīva pašnodarbinātība, algu nemaksāšana, neatbilstoša veselības apdrošināšana un pensionēšanās pensiju standarti, un norāda uz vajadzību uzlabot spēkā esošo tiesisko regulējumu; aicina Komisiju iesniegt visaptverošu rīcības plānu, ar kuru veicināt pienācīgus darba apstākļus profesionāliem sportistiem, vispirms jau eurozonas valstīs un sporta nozarē iesaistot visus attiecīgos sociālos partnerus.

**INFORMĀCIJA PAR PIENEMŠANU
ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	11.7.2018
Galīgais balsojums	+: 22 -: 2 0: 4
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Isabella Adinolfi, Dominique Bilde, Andrea Bocskor, Nikolaos Chountis, Silvia Costa, Damian Drăghici, Angel Dzhambazki, Jill Evans, María Teresa Giménez Barbat, Petra Kammerevert, Svetoslav Hristov Malinov, Rupert Matthews, Luigi Morgano, Momchil Nekov, Michaela Šojdrová, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Julie Ward, Bogdan Brunon Wenta, Theodoros Zagorakis, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Elena Gentile, Sylvie Guillaume, Morten Løkkegaard, Liadh Ní Riada, Algirdas Saudargas
Aizstājēji (200. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Ivo Vajgl

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAĶSTA**

22	+
EFDD	Isabella Adinolfi
GUE/NGL	Nikolaos Chountis, Liadh Ní Riada
PPE	Andrea Bocskor, Svetoslav Hristov Malinov, Algirdas Saudargas, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Bogdan Brunon Wenta, Theodoros Zagorakis, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
S&D	Silvia Costa, Damian Drągħici, Elena Gentile, Sylvie Guillaume, Petra Kammerevert, Luigi Morgano, Momchil Nekov, Julie Ward
Verts/ALE	Jill Evans, Helga Trūpel

2	-
ECR	Angel Dzhambazki, Rupert Matthews

4	0
ALDE	María Teresa Giménez Barbat, Morten Løkkegaard, Ivo Vajgl
ENF	Dominique Bilde

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas

INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	9.10.2018
Galīgais balsojums	+: 30 -: 8 0: 4
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Laura Agea, Guillaume Balas, Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtē, Enrique Calvet Chambon, David Casa, Ole Christensen, Arne Gericke, Marian Harkin, Krzysztof Hetman, Czesław Hoc, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Ádám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Miapetra Kumpula-Natri, Dietmar Köster, Kostadinka Kuneva, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Thomas Mann, Dominique Martin, Joëlle Mélin, Anthea McIntyre, Elisabeth Morin-Chartier, Georgi Pirinski, Dennis Radtke, Sofia Ribeiro, Claude Rolin, Siôn Simon, Romana Tomc, Yana Toom, Ulrike Trebesius, Lampros Fountoulis, Renate Weber
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Amjad Bashir, Ivari Padar, Csaba Sógor, Tom Vandenkendelaere,
Aizstājēji (200. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	

**ATBILDĪGĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA**

30	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Marian Harkin, Yana Toom, Renate Weber
PPE	David Casa, Krzysztof Hetman, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jérôme Lavrilleux, Verónica Lope Fontagné, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Dennis Radtke, Sofia Ribeiro, Claude Rolin, Csaba Sógor, Romana Tomc, Tom Vandenkendelaere
S&D	Guillaume Balas, Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Ole Christensen, Agnes Jongerius, Javi López, Jan Keller, Miapetra Kumpula-Natri, Dietmar Köster, Ivari Padar, Georgi Pirinski, Siôn Simon
VERTS/ALE	Jean Lambert

8	-
ECR	Amjad Bashir, Arne Gericke, Czesław Hoc, Anthea McIntyre, Ulrike Trebesius
ENF	Dominique Martin, Joëlle Mélin
NI	Lampros Fountoulis

4	0
EFDD	Laura Agea
GUE/NGL	Rina Ronja Kari, Kostadinka Kuneva
PPE	Ádám Kósa

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas